

FALSTERBO 2008

Jelle van Dijk

Eén van de bekendste plaatsen in Europa om vogeltrek waar te nemen is de uiterste zuidwestpunt van Zweden. Iets ten zuiden van de stad Malmö steekt een schiereiland ruim 10 km in zee. Aan het einde van dit schiereiland ligt het dorp Falsterbo.

Voor het waarnemen van zichtbare vogeltrek in het najaar is dit de beste plek van Noord-Europa. Vanaf het begin van de jaren zestig worden hier in het trekseizoen (1 augustus – 15 november) dagelijks vogeltellingen uitgevoerd. Eerst was Gunnar Roos de vaste teller (1975-2000) en daarna nam Niels Kjellen het stokje over. De resultaten worden dagelijks op het internet gemeld (zie bij www.skof.se). Zoals op elke telpost hebben de weersomstandigheden grote invloed op de aantallen die gezien worden.

Bij regenval is er vrijwel geen trek en bij noordelijke winden vliegen de vogels hoog over en trekken ze zich weinig aan van het landschap onder zich. De vogels vliegen dan zonder aarzeling over het Kattegat en de Sont naar Denemarken. Bij zuidelijke winden vliegen de vogels veel lager en proberen ze zoveel mogelijk over land verder te vliegen. Hierdoor komen bij Falsterbo veel vogels samen.

Dat geldt met name voor roofvogels die graag gebruik maken van opstijgende luchtstromen (thermie). Falsterbo is dan ook vooral beroemd vanwege de grote aantallen Wespendien, Buizerds en Sperwers die hier passeren.

In de afgelopen jaren hebben Coby en ik viermaal een week in Falsterbo doorgebracht. Daarbij waren elke keer wel enkele dagen met spectaculaire trek van roofvogels, maar ook dagen dat er nauwelijks trek was. Dat ook een gehele week soms niets oplevert, is mij herhaaldelijk door Willem Baalbergen verteld die hier eens acht dagen achtereen totaal geen roofvogels zag passeren.

Vrijwel elk jaar is eind augustus – begin september een mooie periode. In deze tijd valt het hoogtepunt van de wespendienventrek met vaak honderden exemplaren per dag.

Ook piekt dan de trek van Visarend en Bruine Kiekendief. Bovendien kunnen allerlei bijzondere soorten passeren.

In 2004, ons beste jaar tot nu toe, telden we tijdens ons verblijf de volgende aantallen roofvogels:

FALSTERBO 24 AUGUSTUS – 4 SEPTEMBER 2004			
Bruine Kiekendief	149	Visarend	104
Blauwe Kiekendief	9	Zeearend	4
Grauwe Kiekendief	2	Steenarend	1
Steppekiekendief	4	Schreeuwarend	1
Rode Wouw	46	Roodpootvalk	1
Zwarte Wouw	2	Torenvalk	57
Buizerd	138	Boomvalk	13
Wespendif	3148	Smelleken	3
Sperwer	815	Slechtvalk	4

Behalve veel roofvogels passeerden er in die periode ook duizenden Gele Kwikstaarten en Boompiepers.

In kleinere aantallen kwamen Kruisbekken, Kneuen en Gierzwaluwen langs.

Op dagen met weinig trek maakten we een autotochtje door het achterland, wat leuke soorten opleverde. Zo zijn er plaatsen waar het mogelijk is om soorten als Zeearend, Visarend, Steenarend, Rode Wouw, Oehoe en Kraanvogel te zien.

Op regendagen gingen we naar aardige steden met interessante musea zoals Malmö, Lund en Ystad. De omgeving van Falsterbo leende zich prima voor korte fietstochten.

De titel van dit stukje doet al vermoeden dat wij van plan zijn om in 2008 weer naar Falsterbo te gaan. Het is zo'n 20 jaar geleden dat er wel eens een groep Noordwijkse vogelaars naar Falsterbo ging. Van verschillende kanten is gezegd dat het tijd wordt dat zoiets eens herhaald wordt.

De organisatie hiervan willen we echter wat anders aanpakken dan in de jaren tachtig toen alles van begin tot eind centraal georganiseerd werd.

Nu willen we namelijk helemaal niets organiseren. Een ieder die zin heeft, komt gewoon ook op de camping van Falsterbo staan.

Eind augustus is er volop ruimte op Ljungens Camping want in Zweden begint het naseizoen al op 1 augustus. Deze camping ligt aan de rand van de heide waarboven veel roofvogels omhoog schreeuwen alvorens naar het zuidwesten weg te glijden.

Wij hebben op onze kalender al genoteerd: **woensdag 27 augustus – woensdag 3 september**. Het staat een ieder vrij om eerder te komen, later te komen, eerder weg te gaan of langer te blijven. Hoe je de dag indeelt, bepaal je helemaal zelf. Vind je het leuk om omstreeks zes uur op te staan en je naar

de zuidpunt (Nabben) te spoeden om daar de eerste uren van de trek te beleven, niemand zal je tegenhouden.

Maar lekker uitslapen om daarna tegen elf uur je stoeltje aan de rand van de heide uit te klappen om naar kringende roofvogels te kijken, kan natuurlijk ook. In ieder geval kun je profiteren van wat wij zo langzamerhand van deze omgeving weten.

Ook kun je natuurlijk genieten van en deelnemen aan de discussies die spontaan ontstaan bij het determineren van de overvliegende vogels. Want denk niet dat het bij elke roofvogel direct duidelijk is om welke soort het precies gaat. Na een dagje vogelen is het natuurlijk leuk en gezellig om samen wat na te praten en van elkaar te horen wat een ieder heeft beleefd.

Een bijzondere belevenis zal in ieder geval de Bivråkens Dag (wespensdiedag) op zaterdag 30 augustus zijn. Aan de rand van de heide dichtbij de camping verzamelen zich dan honderden Zweden om naar de overtrekkende roofvogels te kijken.

Er worden ook korte voordrachten in de open lucht gehouden en elk half uur wordt omgeroepen hoeveel roofvogels er tot dan toe zijn gepasseerd. Onder de berkenbomen zijn informatiestands van Zweedse natuurverenigingen opgesteld. De sfeer is altijd buitengewoon gemoedelijk.

Helaas ligt Falsterbo niet naast de deur, al kun je er met de auto wel in één dag komen. Van Noordwijk tot aan de camping is het 885 km rijden. Hierbij wordt de rit onderbroken door gebruik te maken van de veerboot Puttgarden – Rodby en van de brug

over de Oresund bij Kopenhagen. Van lange wachttijden bij Puttgarden is eind augustus geen sprake meer. Een enkele reis voor een personenauto met inzittenden kost € 56. Voor het rijden over de Oresundbrug moet € 29 betaald worden. Zonder dit boottochtje kan het ook, maar dan moet je 140 km omrijden over de brug over de Grote Belt (tolgeld € 27). Je moet dan vlak voor Hamburg afslaan (richting Kiel) en de route door de Elbtunnel nemen.

Een aardig alternatief vormt de grote veerboot van Travemünde (bij Lübeck) naar Trelleborg (op 25 km van Falsterbo). Dat scheelt 280 km rijden! De boot doet er 7 uur en een kwartier over. Voor € 99 kan men met auto en passagiers oversteken. Deze boot heeft enkele afvaarten per dag en het is aan te raden om hier wel te reserveren. Ook is het mogelijk een hut te boeken en in de nacht de oversteek te maken.

Voor het verblijf op een Zweedse camping moet de Zweedse kampeerkaart (prijs ongeveer 15 euro) worden aangeschaft. De ANWB-kaart wordt hier niet geaccepteerd. De camping heeft goede sanitaire voorzieningen. Ook is er een verwarmde ruimte met TV waar men 's avonds met een kleine groep kan zitten. Wil je niet met tent, caravan of camper op die camping staan, maar wel in gezelschap van

vogelaars die je kent er op uit trekken, dan bestaat de mogelijkheid om in de omgeving (een vrij dure) bungalow te huren of een kamer te bespreken in de jeugdherberg (vandrarhem) van Höllviken, het dorp waar het schiereiland begint.

Het adres:

Lotsvillans Vandrarhem,
Västra Kanalvägen, 23641
Höllviken, tel. 040-452205.

Dit stukje is in deze aflevering van de Strandloper geplaatst omdat velen ruim van te voren hun uitstapjes willen plannen. Heb je serieuze belangstelling voor deze trip, laat dit dan even weten (e-mail: dijkboom@planet.nl). Ruim van te voren zal iedereen die gereageerd heeft een lijstje met de namen van de deelnemers toegestuurd krijgen.